

## A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a „Pesthy” Ügyvédi Iroda (ügyintéző Dr. Pesthy Endre ügyvéd 7100 Szekszárd, Széchenyi u. 31.) által képviselt **I.rendű felperes neve** (I. rendű felperes címe) I. rendű, a „dr. Holobrádi Emese” Ügyvédi Iroda (ügyintéző Dr. Holobrádi Emese ügyvéd 1061 Budapest, Paulay E. u. 45.) által képviselt **II. rendű felperes neve** (II.rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek a „Váradi” Ügyvédi Iroda (ügyintéző Dr. Váradi Gábor ügyvéd 7623 Pécs, József u. 19.) által képviselt **I. rendű alperes neve** (I. rendű alperes címe) I. rendű, a 10. számú Ügyvédi Iroda (ügyintéző Dr. Kiss Attila ügyvéd 7400 Kaposvár, Fő u. 31.) által képviselt **II.rendű alperes neve** (II. rendű alperes címe) II. rendű a Dr. Herczeg Ferenc ügyvéd (7621 Pécs, Király u. 22.) által képviselt **III.rendű alperes neve** (III. rendű alperes címe) III. rendű, a 10. számú Ügyvédi Iroda (ügyintéző Dr. Kiss Attila ügyvéd 7400 Kaposvár, Fő u. 31.) által képviselt **IV. rendű alperes neve** (IV. rendű alperes címe) IV. rendű, és **V. rendű alperes neve** (V. rendű alperes címe) V. rendű a Dr. Herczeg Ferenc ügyvéd (7621 Pécs, Király u. 22.) által képviselt **VI. rendű alperes neve** (VI.rendű alperes címe) VI. rendű, a Dr. Balogh Krisztina ügyvéd, ügygondnok (7400 Kaposvár, Honvéd u. 30.) által képviselt **VII. rendű alperes neve** (VII.rendű alperes címe) VII. rendű és a „Meiszner” Ügyvédi Iroda (ügyintéző Dr. Meiszner Éva ügyvéd (1054 Budapest, Aulich u. 7.) által képviselt **VIII. rendű alperes neve** (VIII. rendű alperes címe) VIII. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 2008. augusztus 29. napján kelt 1.G.40.111/2007/60,. számú ítélete ellen a IV.-V. rendű alperesek részéről 61. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

### részítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, a IV.-V. rendű alperesek marasztalását mellőzi, és az I. rendű felperes IV.-V. rendű alperesekkel szemben 418.860,29 (négy száztizennyolcezer-nyolcszázhatvan-egész-huszonkilenc-század) DEM-nek megfelelő Euro, és 9.983.575,-(kilencmillió-kilencszáznyolcvanháromezer-ötszázhetvenöt) forint és ezen összegek 1999. január 15. napjától a kifizetés napjáig járó kamatai egyetemleges megfizetése iránt előterjesztett keresetét is elutasítja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg a IV.-V. rendű alpereseknek egyetemleges jogosultsággal 15 napon belül 450.000,- (négyszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget. Ezt meghaladóan a peres felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### **Indokolás**

Az elsőfokú bíróság részítéletével az I. rendű felperesnek a IV. és V. rendű alperesekkel szemben előterjesztett keresetei közül elbírálta az I. rendű felperes és a IV.-V. rendű alperesek között 1999. január 15-én létrejött üzletrész adásvételi szerződéstől való IV.-V. rendű alperesi elállás érvénytelenségének megállapítása, valamint az annak megállapítása iránti keresetet, hogy ezen üzletrész-átruházási szerződés alapján az I. rendű felperes a R. és T. Kft. VII. rendű alperes üzletrészeit megszerezte. E kereseti kérelmeket alaptalannak találta, ezért elbírálta az I. rendű felperes eshetőlegesen - e két kereseti kérelem elutasítása esetére - előterjesztett azon kereseti kérelmét is, mely arra irányult, hogy - az üzletrész adásvételi szerződés elállás okán történt megszűnése miatt - a IV.-V. rendű alpereseket a bíróság 418.860,29 DEM-nek megfelelő Euro, valamint 9.983.575,- Ft vételárelőleg és annak kamatai visszafizetésére kötelezze. E kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság alaposnak találta, megállapította, hogy az I. rendű felperesi teljesítés elmaradására figyelemmel a IV.-V. rendű alperesek az I. rendű felperessel megkötött üzletrész adásvételi szerződéstől jogszerűen álltak el, az elállás a Ptk. 319.§ (1) bekezdése szerint a szerződést felbontotta, ezért a már teljesített szolgáltatások visszajárnak. A IV.-V. rendű alpereseket visszatérítendő szolgáltatásként az elsőfokú bíróság annak a 418.860,29 DEM-nek, valamint 9.983.575,- Ft-nak a megfizetésére kötelezte, melyet a IV.-V. rendű alpereseknek T.-C. Kft és az I.-E. Kft fizetett ki a 1997. december 30.-án megkötött üzletrész adásvételi szerződés alapján, mert álláspontja szerint a IV. és V. rendű alperesek az 1999. január 15-i szerződésben irt elszámolási kötelezettségre figyelemmel ezt az összeget I. rendű felperesnek kötelesek megfizetni.

A IV.-V. rendű alperesek I. rendű felperessel megkötött üzletrész adásvételi érvénytelenségének megállapítására irányuló viszontkeresetét érdemben elbírálta, és azt mind a tévedés, mind a szerződés jó erkölcsbe ütköző volta miatt alaptalannak találta, ugyanakkor alaptalannak találta a IV.-V. rendű alperesek azon kifogását is, hogy az üzletrész adásvételi szerződés azért érvénytelen, mert az eladó IV.-V. rendű alperesek nem rendelkeztek a szerződés megkötésének időpontjában 100 % -os üzletrésszel.

Az elsőfokú bíróság részítélete ellen annak megváltoztatása, az I. rendű felperesi kereset elutasítása és a viszontkereset teljesítése iránt a IV. és V. rendű alperesek

jelentettek be fellebbezést, fellebbezésükben az elsőfokú bíróság részítéletének megváltoztatását, marasztalásuk mellőzését, és viszontkereseti kérelmük teljesítését kérték. Érvénytelenségi kifogásukat fenntartva, továbbra is hivatkoztak arra, hogy a szerződés megkötésekor az I. rendű felperes őket megtévesztette. Az elállás folytán alkalmazandó Ptk. 319.§ (3) bekezdése körében kérték figyelembe venni, hogy az eredeti állapotot nem lehet visszaállítani, mert az I. rendű felperes a kapott üzletrészt eredeti állapotában nem tudja visszaszolgáltatni, az eredeti állapot visszaállítási kötelezettsége mind a két félnek fennáll, az elsőfokú bíróság azonban részítéletében - anélkül, hogy az I. rendű felperes visszaadási kötelezettségének lehetőségét vizsgálta volna - csak a IV. és V. rendű alperesek kötelezettségét írta elő, holott a maguk részéről előterjesztették - bár jogfenntartással - igényüket az okozott károk tekintetében. Álláspontjuk szerint a részítélet marasztaló rendelkezése a kereseti kérelmen is túlterjeszkedik, mert az I. rendű felperes ilyen jellegű kereseti kérelmet nem terjesztett elő. Hivatkoztak emellett - a T.-C. Kft keresettől elálló nyilatkozata elsőfokú bíróság általi értelmezésével összefüggésében - arra is, hogy a T.-C. Kft „fa” keresettől való elállása nem azt támasztja alá, hogy az I. rendű felperessel kell a IV.-V. rendű alperesnek elszámolni, hanem azt, hogy a T.-C. Kft-nek az általa kifizetett összegek tekintetében semmiféle követelése nincs.

Az I. rendű felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság részítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság részítéletében a tényállást helyesen állapította meg, a helyesen megállapított tényállásból a viszontkereset alaptalansága tekintetében helyes, a IV.-V. rendű alperesek marasztalása tekintetében azonban téves jogi következtetést vont le, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét - a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei közt felülbíráva - a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az I. rendű felperes IV.-V. rendű alperesekkel szembeni marasztalásra irányuló keresetét is elutasítva, a IV. és V. rendű alperesek marasztalását - az alább kifejtendő indokokra figyelemmel - mellőzte.

A viszontkeresetet elutasító ítéleti döntéssel a másodfokú bíróság egyetért, az annak alapjául felhozott jogi indokokkal azonban nem, ezért a viszontkereset alaptalanságával - az I. rendű felperes és a IV.-V. rendű alperesek közti üzletrész adásvételi szerződés érvényessége kérdésével - összefüggő részeket az elsőfokú bíróság részítéletének indokolásából mellőzi, és e körben az elsőfokú bíróság részítéletének indokolását az alábbiakkal egészíti ki:

A IV.-V. rendű alperesek szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló, megállapítási viszontkereseti kérelmével összefüggésben - a kereset érdemi elbírálását megelőzően - a bíróságnak hivatalból vizsgálnia kellett, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének a Pp. 123.§-ában írt feltételei fennállnak-e, nevezetesen, hogy a kért megállapítás a IV.-V. rendű alperesek jogainak I. rendű felperessel szemben való megóvása végett szükséges-e, és hogy IV.-V. rendű

alperesek teljesítést I. rendű felperestől követelhetnek-e. A jogvédelmi helyzet megítélése körében elsősorban azt a tényt kell figyelembe venni, hogy az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes IV.-V. rendű alperesek elállásának érvénytelensége iránti kereseti kérelmét elutasította, kimondva azt, hogy a jogszerű elállás a IV.-V. rendű alperesek és az I. rendű felperes közti üzletrész adásvételi szerződést felbontotta, a szerződés a Ptk. 319.§ (3) bekezdése értelmében a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal megszűnt. A szerződés megszűnése folytán előállott jogi helyzet azonos a szerződés érvénytelensége esetén előálló jogi helyzettel, mivel a Ptk. 234.§ (1) bekezdése, a Ptk. 235.§ (1) bekezdése értelmében az érvénytelen szerződés is megkötésének időpontjától kezdődő hatállyal érvénytelen. A szerződés elállás folytán bekövetkezett megszűnésének, és a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezménye is ugyanaz, a szerződés megszűnése esetén a teljesített szolgáltatások a Ptk.319.§ (3) bekezdése alapján visszajárnak, a szerződés érvénytelensége esetén pedig a Ptk.237.§ (1) bekezdése szerint a szerződéskötés előtt fennálló helyzetet kell visszaállítani, ennek körében pedig mindkét szerződő fél köteles az érvénytelen szerződés alapján teljesített szolgáltatást visszaadni. E jogi helyzetben a már megszűnt szerződés érvénytelenségének megállapításához fűződő jogi érdekelttség nem igazolható. A IV.-V. rendű alperesek az I. rendű felperessel megkötött szerződés felbontása után kötöttek üzletrészükre újabb adásvételi szerződést, így e szerződés jogi sorsa szempontjából is közömbös a megszűnt szerződés érvényessége, avagy érvénytelensége. Az I. rendű felperesi keresettel szembeni védekezés érdekében sem volt eljárásjogi lehetőség a perbeli viszontkereset előterjesztésére, olyan tényre vonatkozóan ugyanis, amelyre a perben védekezésnek hivatkozni lehet, nincs helye - jog megóvása címén - megállapítási kereset vagy viszontkereset előterjesztésének (BH 195/1985). A IV. -V. rendű alperesek az I. rendű felperesi keresetekkel szemben a szerződés érvénytelenségére a Ptk. 236.§ (3) bekezdése, a szerződés semmisségére pedig a Ptk.235.§ (1) bekezdése alapján védekezésnek hivatkozhattak, ezért e tényekre vonatkozóan külön megállapítási kereset előterjesztése - jogmegóvás címén - szükségtelen volt. Nem állapítható meg tehát sem az elsőfokú eljárás iratai, sem a fellebbezésben felhozottak alapján a kért megállapítás tekintetében a IV-V. rendű alperesek I. rendű felperessel szembeni jogvédelmi helyzete, ezért a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló viszontkereseti kérelmüket a Pp. 123.§-a által megkívánt eljárásjogi feltételek hiánya miatt, érdemi vizsgálat nélkül kellett elutasítani.

Az IV.-V. rendű alperesek érvénytelenségi kifogásukat tévedésre, megtévesztésre is hivatkozva terjesztették elő, az érdemi vizsgálat nélkül elutasított viszontkereseti kérelmükben a szerződés semmisségével összefüggésben felhozottakat pedig a keresettel szembeni védekezés körében, ellenkérelemként kellett figyelembe venni. (BH 16/2001). Az érvénytelenségi kifogás, és semmisségi hivatkozás előterjesztése azonban a részítélettel elbírált kereseti kérelmekkel szembeni védekezésnek - az alább kifejtett indokokra figyelemmel - szükségtelen volt, szükségtelen volt ezért e kifogások érdemi elbírálása is, ezért mellőzte a másodfokú bíróság teljes egészében az elsőfokú bíróság részítése indokolásából az I. rendű felperes és a IV.-V. rendű

alperesek közti üzletrész adásvételi szerződés érvénytelenségének kérdésével összefüggő részeket.

Az I. rendű felperes első számú kereseti kérelme a IV.-V. rendű alperesek elállási nyilatkozata érvénytelenségének megállapítására irányult, e keresettel szembeni védekezésként az érvényesség kérdése nem merült fel, e keresettel szemben ugyanis a IV.- V. rendű alperesek arra hivatkoztak, hogy elállásuk jogszerű volt. E kereseti kérelem teljesítése esetén, az I. rendű felperes második, az üzletrész tulajdonjogának megszerzésére és annak cégbírósi bejegyzésére irányuló kereseti kérelmével szembeni védekezésként lehetett volna jelentősége a szerződés érvénytelenségére való hivatkozásnak, miután azonban az első számú kereset elutasításának egyenes következménye volt a második kereseti kérelem elutasítása, e második kereseti kérelem elbírálása körében sem volt szükség az eredményes védekezés érdekében az érvénytelenségi, semmisségi kifogás érdemi vizsgálata, és e kereset szempontjából az érvénytelenséget a részítélet indokolásából kitűnően az elsőfokú bíróság nem is vizsgálta.

A IV.-V. rendű alperesek érvénytelenségi kifogásának az I. rendű felperes harmadik, marasztalásra irányuló, első és második kereseti kérelem elutasítása esetére - eshetőlegesen - előterjesztett kereseti kérelmével szembeni védekezésként lehetett volna létjogosultsága az érvénytelenségi kifogásnak, semmisségi hivatkozásnak, miután azonban - az alább részletesen kifejtett indokok miatt - e keresetet másodfokú bíróság azért utasította el, mert azt állapította meg, hogy az I. rendű felperest a perbeli követelés nem illeti meg, annak az I. rendű felperes nem jogosultja, e kereseti kérelem érdemi elbírálása körében is közömbös volt az érvénytelenségre alapított védekezés, ezért az érvénytelenség kérdésében érdemben állást foglalni nem kellett.

Alapítván hivatkoztak fellebbezésükben IV.-V. rendű alperesek - a marasztalást támadó részítéleti rendelkezéssel összefüggésben - arra, hogy az elsőfokú bíróság e kereset elbírálásával az I. rendű felperes keresetén túlterjeszkedett, az I. rendű felperes ugyanis már az 1999. június 30-án a Tolna Megyei Bíróság előtt előterjesztett keresetében másodlagos kereseti kérelemként kérte a IV. és V. rendű alperesek egyetemleges kötelezését 418.860,29 DEM és 9.983.575,- Ft és ennek kamatai megfizetésére. A IV.-V. rendű alperesek ellenben az I. rendű felperessel szemben e per során a szerződés megszűnéséből eredően semmiféle követelést nem érvényesítettek, fellebbezésükben is csupán arra hivatkoztak, hogy az eredeti állapot nem állítható helyre, ezért a szerződés felbontásának jogkövetkezményei nem alkalmazhatók. Alapítván ezért az a fellebbezési támadásuk, mely szerint az elsőfokú bíróság az eredeti állapot helyreállítása körében az őket megillető igényeket nem vette figyelembe, erre irányuló kereseti kérelem, beszámítási kifogás hiányában, hivatalból az elsőfokú bíróságnak erre nem is volt eljárásjogi lehetősége. (Pp.215.§)

A IV.- V. rendű alperesek az elsőfokú eljárás során mindvégig az I. rendű felperes keresetének elutasítását kérték, tették ezt fellebbezésükben is, és bár ennek

indokaként elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy az I. rendű felperes felé teljesítési kötelezettségük azért nem áll fenn, mert az I. rendű felperes sem képes az általa kapott szolgáltatást, dolgot a szerződéskötéskori állapotában visszaszolgáltatni. Hivatkoztak emellett - a T.-C. Kft keresettől elálló nyilatkozata elsőfokú bíróság általi értelmezésével összefüggésében - arra is, hogy a T.-C. Kft keresettől való elállása nem azt támasztja alá, hogy az I. rendű felperessel kell a IV.-V. rendű alperesnek elszámolni, hanem azt, hogy a T.- C. Kft-nek az általuk kifizetett összegek tekintetében semmiféle követelése nincs. E nyilatkozattal tehát vitatták azt, hogy a T.-C. Kft-től felvett vételár előleggel az I. rendű felperes felé tartoznának elszámolni, hogy az I. rendű felperest az általa követelt összeg megilletné.

A IV.-V. rendű alperesek kereset elutasítására irányuló perbeli védekezésére és fellebbezési kérelmére is figyelemmel a másodfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az I. rendű felperest az általa érvényesített pénzkövetelés a közte és a IV.-V. rendű alperesek közti szerződés felbontása folytán, a Ptk. 319.§ (3) bekezdése alapján, és/vagy a T.- C. Kft-vel kötött megállapodás alapján megilleti-e, tekintettel arra, hogy az I. rendű felperes e követelését arra alapította, hogy a T.-C. Kft-vel kötött megállapodás szerint ez az összeg részére jár vissza (54. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal). E körben pedig a másodfokú bíróság a megállapított tényállásból az alábbi jogi következtetésre jutott:

1999. január 15-én az I. rendű felperes, a IV.-V. rendű alperesek, valamint a T.-C. Kft és a magát az I.-E. Kft jogutódjának tekintő F. Rt között három külön okiratba foglaltan, de valójában egy, többoldalú megállapodás, többalanyú szerződés jött létre. E háromoldalú megállapodás megkötésével a felek egyrészt a korábban kifizetett vételárelőleg sorsát, másrészt azt a jogi helyzetet próbálták rendezni, amely a IV.-V. rendű alperesek és a T.-C. Kft, valamint az I.-E. Kft között létrejött szerződés felbontása folytán állt elő, e szerződés felbontása következményeként ugyanis a T.-C. Kft-nek és az I.-E. Kft-nek a R. és T. Kft-ben meglévő üzletrészeit kellett volna a IV.-V. rendű alpereseknek visszaadni, és bár kölcsönös nyilatkozattal elismerték azt, hogy az üzletrész tulajdonjoga a IV.-V. rendű alperesekre visszaszállt, ténylegesen azonban az üzletrész megszerzéséhez kapcsolódó jogokat és kötelezettségeket, azaz azt a lehetőséget, hogy a cégnyilvántartásban a IV.-V. rendű alperesek üzletrész-tulajdonosként kerüljenek feltüntetésre, nem tudták biztosítani, miután az I.-E. Kft az üzletrészt a F. Rt-re ruházta tovább, és mind a T.-C. Kft, mind F. Rt üzletrésze tekintetében a P. Kft vételi joggal élt.

A háromoldalú megállapodás eredményeképpen - az I. rendű felperes közbeiktatásával - egyrészt az üzletrészek jogi helyzete, másrészt a már kifizetett vételárelőleg sorsa is rendeződött volna, de csak abban az esetben, ha a háromoldalú megállapodás minden rész-megállapodása foganatba megy. A T.-C. Kft és az F. Rt ugyanis e háromoldalú megállapodással ismételtén megszerezte volna az üzletrészek tulajdonjogát, ugyanakkor rendeződött volna annak a vételárelőlegnek a sorsa is, amelyet a T.-C. Kft és a F. Rt (I.-E. Kft) a IV.-V. rendű alperesek részére megfizettek. Abban az esetben ugyanis, ha e megállapodások foganatba mennek, IV.-V. rendű alperesek mentesültek volna vételárelőleg

vizafizetési kötelezettségük alól, e vételárelőleget a köztük és az I. rendű felperes között létrejött adásvételi szerződésben kikötött vételár meghatározásánál elszámolhatták azért, mert az I. rendű felperes és a T.-C. Kft, valamint a F. Rt e tárgyban kötött megállapodása ezt lehetővé tette, kifejezetten felhatalmazva az I. rendű felperest arra, hogy az általuk a IV.-V. rendű alpereseknek kifizetett vételárelőleg tekintetében elszámoljon, erre a megállapodásra pedig azért kerülhetett sor, mert a IV.-V. rendű alperesek kifejezetten tudomásul vették azt, hogy az elszámolás az I. rendű felperessel fog megtörténni, és mert az I. rendű felperes és T.-C. Kft, valamint a F. Rt között létrejött üzlet-részadásvételi szerződés folytán az I. rendű felperes és a T.-C. Kft és F. Rt közt is keletkezett egy elszámolási viszony.

A IV.-V. rendű alperesek által gyakorolt elállási jog folytán azonban új helyzet állt elő, az elállás e szerződést felbontotta, és miután az I. rendű felperes az üzletrészek tulajdonjogát a szerződés kikötése szerint csak a vételár kifizetésével egyidejűleg szerezte volna meg, a szerződés felbontása folytán az üzletrészek tulajdonjogának megszerzésére érvényes jogcíme nincs. Ezért e szerződés felbontása következtében az I. rendű felperes a T.-C. Kft és a F. Rt felé vállalt üzletrész átruházási kötelezettségének nem tudott, és nem is tud eleget tenni, az üzletrészek tulajdonjogát a T.-C. Kft-re és a F. Rt-re nem tudja átruházni, az I. rendű felperes és a T.-C. Kft és F. Rt közti adásvételi szerződés teljesítése Ptk. 312.§-a értelmében lehetetlenült.

Ugyanakkor a háromoldalú megállapodás harmadik elemét, azaz I. rendű felperes, a T.-C. Kft és F. Rt, valamint a IV.-V. rendű alperesek közt a IV.-V. rendű alperesek által felvett vételárelőleg elszámolásának módja tekintetében létrejött megállapodást is érinti az I. rendű felperes és a IV.-V. rendű alperesek, valamint az I. rendű felperes és T.-C. Kft és F. Rt közti üzletrész-adásvételi szerződések felbontása, illetőleg lehetetlenülése folytán előállott jogi helyzet. A vételárelőleg elszámolása körében létrejött megállapodás alapja ugyanis az I. rendű felperes és a IV.-V. rendű alperesek között, valamint a T.-C. Kft és a F. Rt és az I. rendű felperes között az üzletrész-adásvételi szerződésekből eredő vételár-fizetési kötelezettség alapján keletkezett elszámolási viszony volt.

Mivel az elállás folytán megszűnt szerződés alapján az I. rendű felperes, a lehetetlenült szerződés alapján pedig a T.-C. Kft és a F. Rt vételár-fizetési kötelezettsége megszűnt, megszűnt az az elszámolási viszony is, amely e szerződések alapján a IV.-V. rendű alperesek és az I. rendű felperes, valamint az I. rendű felperes és a T.-C. Kft és F. Rt között keletkezett, és amely elszámolási viszony léte volt az alapja - a fentiek szerint - a IV.-V. rendű alperesek által felvett vételárelőleg elszámolásának is. Ennek következtében a IV.-V. rendű alperesek által felvett vételárelőleg - felek által célzott módon történő - elszámolása, azaz az e tárgyban kötött szerződés teljesítése is lehetetlenné vált, és ezért e szerződés is megszűnt a Ptk. 312.§ (1) bekezdés első mondata alapján. E megállapodás lehetetlenülésének következménye pedig az, hogy az elszámolás tárgyában kötött megállapodás nem teljesülhetett, és nem is teljesülhet, a vételárelőleg

elszámolására irányuló megállapodás fogantatba nem ment, a vételárelőleg elszámolása nem történt meg, ezért e vételárelőleg visszafizetéséből eredő jogviszony kötelezettjei továbbra is a IV.-V. rendű alperesek, jogosultjai pedig a vételárelőleget megfizető vevők mindaddig, amíg e jogviszonyban alanyaiban a polgári jog szabályai szerint változás nem áll be (engedményezés, tartozásátvállalás, stb.).

Az I. rendű felperes követelését a közte és a T.-C. Kft és F. Rt között létrejött megállapodásra alapította, lehetetlenült szerződés alapján azonban szolgáltatás nem követelhető, e szerződésből eredően a feleket sem jogok, sem kötelezettségek a Ptk. 312.§ (1), és (3) bekezdésében írtakon kívül - mely rendelkezések e perben irrelevánsak - nem terhelik, az I. rendű felperesnek e szerződésből eredően a T.-C. Kft és a F. Rt által kifizetett összeg vonatkozásában elszámolási jogosultsága a IV.-V. rendű alperesek felé nincs.

Az I. rendű felperes tehát az általa hivatkozott megállapodás alapján nem jogosult arra, hogy a T.-C. Kft és a F. Rt - illetve jogelődje - által kifizetett vételárelőleget a IV.-V. rendű alperesekkel szemben érvényesítse, őt e követelés nem illeti meg, e követelés érvényesítése tekintetében keresetösségi joga (aktív perbeli legitimációja) hiányzik, keresetében olyan jogot érvényesített, amely mást illet meg, a magyar jog azonban a perbizomány intézményét nem ismeri, ezért a marasztalásra irányuló kereseti kérelmét is el kellett utasítani (BH 97/1999).

Az elsőfokú bíróság részítélete elleni IV.-V. rendű alperesi fellebbezés a marasztalás tekintetében alapos, az érvénytelenség tekintetében pedig alaptalan volt, a másodfokú bíróság a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik, IV.-V. rendű alperesek által lerótt 900.000,- Ft illeték 50%-ának, mint készkiadásának a megtérítésére azonban a másodfokú bíróság az I. rendű felperest kötelezte. Az elsőfokú perköltségről az elsőfokú bírósággal egyezően a másodfokú bíróság sem rendelkezett, a teljes perköltségről történő rendelkezésnek az eljárás befejezésekor meghozott ítéletben kell megtörténnie.

Pécs, 2009. március 25.

. Veszeley Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Ildikó s.k. előadó bíró, Dr. Zóka Ferenc s.k. bíró